T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 19.11.2026
Sayı: 2064

10/5117

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gerekçesi ekte sunulan, 7538 sayılı Kanun ile engellilik nedeniyle emeklilik sisteminde yapılan değişikliklerin yol açtığı hak kaybı iddialarının, emeklilik başvurularının reddedilmesi ve bağlanmış aylıkların kesilmesi nedeniyle yaşanan mağduriyetlerin araştırılması, uygulamadaki eşitsizliklerin belirlenmesi ve engelli bireylerin sosyal güvenlik haklarının korunmasına yönelik kalıcı çözümler geliştirilmesi amacıyla Anayasamızın 98. ve TBMM İçtüzüğünün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Nurten YONTAR
Tekirdağ Milletvekili (1)

Mahir Polat
İzmir Mv

Vecdi Gündoğdu
Kırklareli Mv

Ahmet Boran JAZGAN
Edirne Mv.

Rıdat T. NALBANTOĞLU
İzmir Milletvekili

Gamze Akkuş İlgezdi
İstanbul Milletvekili

Nermin Yıldırım Kara
Hatay

Jale Nur SÜLLÜ
Eskişehir Mv.

İnan Akgün Alp

Deniz Demir
Ankara Mv.

Engin ALTAY
İstanbul Mv.

Cem AVSAR

Türkan Ateş
Bolu

ALİ KARAOBA
UŞAK Mv.

Yüksel Mansur Kılınç
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE:

Sosyal güvenlik hakkı, sosyal devletin temel yükümlülüklerinden biridir. Engelli bireyler açısından emeklilik hakkı ise yalnızca çalışma hayatının sona ermesi değil yıllarca verilen emeğin, ödenen primlerin ve insan onuruna yaraşır bir yaşam sürdürme güvencesinin karşılığıdır.

Ancak 15 Ocak 2025 tarihinde yürürlüğe giren 7538 sayılı Kanun ile engellilik nedeniyle emeklilik sisteminde yapılan değişiklikler, özellikle Ekim 2008 öncesinde sigortalı olan ve vergi indirimi belgesine dayanarak emeklilik planlaması yapan vatandaşlarımız açısından ciddi mağduriyet iddialarını gündeme getirmiştir.

Yeni düzenlemeyle birlikte engellilik oranı yerine çalışma gücü kaybı değerlendirmesinin esas alınması, özellikle birden fazla kronik hastalığı veya engeli bulunan bireylerin emeklilik hakkına erişimini güçleştirmiştir. Önceki sistemde farklı hastalıkların birleşik etkisi dikkate alınabilirken yeni değerlendirme ölçütleri nedeniyle sağlık kurulu raporlarında yüksek engellilik oranı bulunan bazı vatandaşların emeklilik başvuruları reddedilmiştir.

Engelli Hakları ve Adalet Topluluğu Derneği (EHATDER) tarafından Ekim 2026'da yayımlanan araştırmada, 400 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen saha çalışması kapsamında başvuru sonucu incelenen 220 dosyanın 198'inde ret, yalnızca 22'sinde kabul kararı bulunduğu belirtilmiştir. İncelenen dosyalardaki yüzde 90'lık ret oranı, ülke genelini temsil etmemekle birlikte sorunun araştırılmasını gerekli kılan önemli bir bulgudur.

Araştırmada, başvurusu reddedilen vatandaşların işsizlik, gelir kaybı ve sağlık sorunları nedeniyle çalışma hayatında ciddi güçlüklerle karşılaştıkları ortaya konulmuştur. Ayrıca emekliliğine yalnızca 17 gün kalmışken mevzuat değişikliğiyle karşılaşan sigortalılar ile emekli aylığı bağlandıktan sonra kontrol muayeneleri sonucunda aylıkları kesilen vatandaşların yaşadığı mağduriyetler, hukuki güvenlik ve kazanılmış hakların korunması tartışmalarını gündeme taşımıştır.

Öte yandan, sağlık kurullarının değerlendirme ölçütleri arasındaki farklılıklar, çoklu hastalıkların çalışma gücü üzerindeki toplam etkisinin yeterince dikkate alınmaması, itiraz süreçlerinin uzunluğu ve kararların gerekçelendirilmesine ilişkin sorunlar, engelli bireylerin sosyal güvenlik hakkına erişiminde belirsizlik yaratmaktadır.

Anayasa'nın 2'nci maddesindeki sosyal hukuk devleti ilkesi, 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesi, 60'ıncı maddesindeki sosyal güvenlik hakkı ve 61'inci maddesindeki engelli bireylerin korunmasına ilişkin hükümler, devletin bu alandaki sorumluluklarını açıkça ortaya koymaktadır. Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi de engelli bireylerin sosyal korumaya ve emeklilik programlarına eşit erişimini güvence altına almaktadır.

Engelli bireylerin sağlık durumları değişmediği halde yalnızca değerlendirme ölçütlerinin değişmesi nedeniyle emeklilik hakkına erişimlerinin güçleşmesi, sosyal devlet ilkesi bakımından ciddi bir sorundur.

Bu nedenle; 7538 sayılı Kanun sonrasında ortaya çıkan hak kayıplarının boyutlarının belirlenmesi, emeklilik başvurularındaki ret gerekçelerinin ve aylık kesme işlemlerinin incelenmesi, sağlık kurulu ve itiraz mekanizmalarındaki sorunların tespit edilmesi, emekliliğe yaklaşan sigortalıların meşru beklentilerini koruyacak geçiş düzenlemelerinin

değerlendirilmesi ve engelli bireylerin sosyal güvenlik hakkını güvence altına alacak kalıcı yasal çözümlerin geliştirilmesi amacıyla Meclis araştırması açılması gerekmektedir.

Bu çerçevede, 7538 sayılı Kanun ile engellilik nedeniyle emeklilik sisteminde yapılan değişikliklerin yol açtığı hak kaybı iddialarının, emeklilik başvurularının reddedilmesi ve bağlanmış aylıkların kesilmesi nedeniyle yaşanan mağduriyetlerin araştırılması, uygulamadaki eşitsizliklerin belirlenmesi ve engelli bireylerin sosyal güvenlik haklarının korunmasına yönelik kalıcı çözümler geliştirilmesi amacıyla Anayasamızın 98. ve TBMM İçtüzüğünün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve teklif ederiz

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Ali ÖZTUNÇ	Kahramanmaraş	
Cüneyt EROL	Elazığ	
Ömer Fethi Gürer	Niğde Mv.	
Semra DİNÇER	Ankara MV	
Barış BEKTAŞ	Konya MV.	
Mehmet Güzelmansur	Hatay Mv	